
[2021-94-RE](#)

Causa 2021-94-RE

(Rodríguez Sánchez c/ Seguriser, SAU)

Número de registre 587-2021. Recurs d'empara

Sentència del 14 de febrer del 2022

BOPA núm. 25, del 23 de febrer del 2022

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 23 de novembre del 2021, per la representació processal del Sr. Marcelino Rodríguez Sánchez, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 29 d'octubre del 2021, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a la defensa i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, i del principi de contradicció, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, que retrotregui les actuacions al moment processal anterior a la vulneració al·legada, per tal que la Sala Civil dicti una nova sentència que no vulneri els drets fonamentals del recurrent i que es declari que aquest té dret a ser indemnitzat pels perjudicis soferts;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 20 de desembre del 2021 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 12 de gener del 2022, pel Ministeri Fiscal;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 19 de gener del 2022, per la representació processal de la societat Seguriser, SAU;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la representació processal del recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Vist que la representació processal de la societat Seguriser, SAU no ha presentat el seu escrit de conclusions dins del termini atorgat;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 19 de juny del 2020, el Sr. Marcelino Rodríguez Sánchez va formular una demanda civil contra la societat Seguriser, SAU, en què considerava que el seu acomiadament havia sigut injustificat i sol·licitava que la part defenent fos condemnada al pagament de diverses quantitats salarials degudes així com a l'abonament de 27.457,44 € en concepte d'indemnització.

1.2. El 7 d'abril del 2021, la Secció Civil 2 de la Batllia va dictar una sentència mitjançant la qual estimava íntegrament aquesta demanda.

1.3. La representació processal de la societat Seguriser, SAU va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 29 d'octubre del 2021, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que decidia estimar aquest recurs d'apel·lació en el sentit de considerar l'acomiadament del Sr. Marcelino Rodríguez Sánchez justificat, imposant a aquest les costes generades en aquesta instància.

1.4. El 23 de novembre del 2021, la representació processal del Sr. Marcelino Rodríguez Sánchez va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 29 d'octubre del 2021, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a la defensa i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, i del principi de contradicció, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- Després d'exposar la legislació aplicable en matèria d'informació del treballador, el recurrent retreu a la Sala Civil que consideri que l'empresa va recomanar al treballador efectuar un examen de salut laboral quan en realitat aquest examen és una obligació legal (article 5.3 del Reglament sobre salut laboral); i, seguidament, li retreu haver donat per provat que l'empresa va trametre al metge encarregat d'aquest examen la informació referent al nou lloc de treball, ja que ell mateix havia sol·licitat aquesta informació, però no li va ser facilitada, ni va ser adjuntada en l'escrit de contesta a la demanda.

- Aquesta mancança vulnera el seu dret a la defensa, així com el principi de contradicció, per tal com no ha pogut oposar-se a l'autenticitat del contingut d'aquesta informació tramesa mitjançant un correu electrònic que consta en els autes.

- El recurrent nega que se li donés informació respecte de la feina que hauria d'efectuar, només se li

va indicar que se'l destinaria de vigilant d'una entitat bancària de manera genèrica, quan ell havia estat declarat no apte per la feina de vigilant.

- La part adversa reconeix que només li va indicar el lloc de treball i li va donar les planificacions i res més. No hi ha cap prova que demostrï que se'l va informar degudament.

- Segons el seu parer, ell no podia anar a treballar, perquè s'havia incomplert la legislació de seguretat i de salut del treball, tenint a més l'informe d'un metge de capçalera que indicava que no podia treballar. Retreu a la Sala Civil no haver tingut en compte la seva greu situació mèdica i considerar que hagués hagut d'anar a treballar tot i no poder mantenir els horaris de la planificació, en particular, del primer dia, que consistien en 11 hores de treball, 8 de les quals seguides.

- Així mateix, també retreu a la Sala Civil haver revocat parcialment la sentència de la primera instància sense fer cap menció de les quantitats atorgades i que no van ser recorregudes en apel·lació, contravenint, doncs, el principi dispositiu i el de congruència, i alhora condemnar-lo a pagar les costes processals d'aquesta instància, contravenint tant l'article 290.3 del Codi de procediment civil, com la seva pròpia jurisprudència.

- En definitiva, respecte de l'acomiadament injustificat, el recurrent al·lega que s'han vulnerat els seus drets a la defensa, a la jurisdicció i a obtenir una decisió fonamentada en Dret i el principi de contradicció, a causa de l'error i de la manca de lògica jurídica raonable de la fonamentació de la sentència impugnada, tant pel que fa a la valoració de la prova com a l'aplicació incorrecta de la Llei i de la pròpia jurisprudència de la Sala Civil.

- Respecte del document que es troba al foli 78 de les actuacions, com ja s'ha exposat, atès que no ha pogut efectuar al·legacions ni oposar-s'hi, s'ha vulnerat el dret a la defensa i al principi de contradicció, i cita una sentència de la Sala Civil mateixa del 29 d'octubre del 2020, en què es va denegar la incorporació d'una prova en un supòsit similar.

- Sobre el dret a la informació dels treballadors, entén que la Sala Civil ha motivat la seva decisió en contra de la normativa aplicable i havent efectuat una valoració incorrecta de la prova, motiu pel qual s'han vulnerat els drets a la jurisdicció i a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, que retrotregui les actuacions al moment processal anterior a la vulneració al·legada per tal que la Sala Civil dicti una nova sentència que no vulneri els seus drets fonamentals i que es declari que té dret a ser indemnitzat pels perjudicis soferts.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil exposa de manera acurada els fets que estan a l'origen del litigi entre el treballador i l'empresa: la CASS va reconèixer al recurrent una invalidesa de grau 1; el treballador s'havia de reincorporar el 10 de gener del 2020, però per recomanació de l'empresa es va sotmetre a un examen de salut laboral que va concloure en què no era apte pel seu treball habitual; el 28 de gener del 2020, l'empresa va enviar un informe al metge especialista en medicina del treball que havia elaborat l'informe anterior on especificava el tipus de treball en què es reubicaria el recurrent, consistint en el control de la recepció d'una entitat bancària; el 30 de gener del 2020, el metge esmentat va considerar que el recurrent era apte per dur a terme aquesta tasca.

-
- Precisa que des de la seva alta mèdica fins al 10 de febrer del 2020 que s'havia de reincorporar finalment a la feina, el recurrent va efectuar 28 dies de vacances, va gaudir d'un permís retribuït i d'un dia de festa.
 - Aquest mateix dia el recurrent es va entrevistar amb el directiu adjunt de l'empresa, el qual li va lliurar les planificacions de serveis setmanals i li va explicar la nova feina i les tasques que havia de realitzar de conformitat amb les proves mèdiques efectuades; així mateix, li va lliurar el contracte que havia de regir la seva actuació.
 - La nit d'aquell mateix dia, l'advocat del recurrent va trametre un correu electrònic a l'empresari posant en relleu els defectes de l'informe mèdic de seguiment, com del contracte de treball, indicant que havia presentat un recurs contra la decisió de la CASS i considerant que l'empresari l'havia d'haver acomiadat per una causa objectiva des del primer informe mèdic.
 - Exposa que el 13 de febrer del 2020, el director adjunt de l'empresa va demanar al recurrent que es reincorporés al seu lloc de treball, però aquest no es va presentar, motiu pel qual se'l va acomiadar.
 - El recurrent considera que la seva manca d'assistència està justificada per motius mèdics i que l'empresa no el podia reubicar en una altra feina.
 - La Batllia fonamentant-se en l'article 59.3 del Codi de relacions laborals, considera igualment que aquesta manca d'assistència està justificada, ja que les modificacions de les condicions del seu treball se li van notificar el mateix dia que havia de reprendre el treball i sense donar-li informació suficient sobre el seu nou lloc de treball.
 - No obstant això, la Sala Civil destaca que l'article esmentat es troba en un apartat del Codi que fa referència a la planificació horària i compte d'hores que les empreses han de respectar. Nogensmenys, en aquest cas concret la modificació horària deriva de la necessitat de reubicació del treballador a causa del seu estat de salut, per tant, l'exigència prevista en aquest article no s'avé amb la finalitat cercada pel mateix.
 - Posa en relleu que el recurrent es limita a afirmar que no pot treballar, que l'empresa l'havia d'haver acomiadat de forma objectiva, que es pretenia que treballés més d'11 hores diàries, oposant-se d'aquesta manera als certificats mèdics.
 - Per aquests motius, considera que la manca de notificació prèvia de la reubicació no pot justificar la seva manca d'assistència al treball.
 - Pel que fa a la insuficiència de la informació proporcionada al recurrent respecte de la seva reubicació, la Sala Civil declara que els informes mèdics, als quals el recurrent s'oposa avui, valoren de manera precisa el tipus de feina que pot ser efectuada per ell i que el darrer d'aquests informes corresponia a una visita efectuada 15 dies abans, i per tant, valorava tota la informació necessària per acceptar la reubicació proposada per l'empresa.
 - Sobre la informació facilitada per part del director adjunt de l'empresa, la Sala Civil reprèn les declaracions efectuades en el marc del judici per ambdues parts i constata que si el treballador considerava que allò que proposava l'empresa eren masses hores diàries per a la seva malaltia, era evident que se li havia facilitat la informació en relació amb la seva reubicació i amb la nova funció que hauria de dur a terme.

- Finalment, declara que el fet que el recurrent consideri que no pot treballar i que hagi impugnat la resolució de la CASS, no justifica la seva absència en el lloc de treball, ni converteix el seu acomiadament en injustificat.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal constata que sota l'al·legació d'una pretesa vulneració del dret a la jurisdicció, el recurrent pretén que el Tribunal Constitucional revisi la interpretació i l'aplicació del dret ordinari, i, en particular, la valoració de la prova efectuada en aquest cas concret.

- Recorda que, d'acord amb l'article 86.1 de la Constitució i amb la jurisprudència constant del Tribunal Constitucional, la interpretació i l'aplicació de la llei correspon a la jurisdicció ordinària, tret que aquestes es desviïn de la comuna opinió dels juristes, convertint-se així en arbitrària per il·lògica o extravagant.

- Afegeix que, en aquest cas, la resolució recorreguda es troba suficientment motivada i fonamentada en Dret, i la valoració de la prova i l'aplicació de l'ordenament processal i substantiu no es poden en absolut qualificar d'arbitraris.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara per la manca de contingut constitucional de les seves pretensions.

2.4. Argumentació de la representació processal de la societat Seguriser, SAU

- Aquesta part considera que allò que el recurrent sol·licita en realitat és una revisió de la valoració de les proves practicades pels tribunals ordinaris, així com una revisió del pronunciament judicial emès per la Sala Civil.

- Segons el parer d'aquesta part, el fons de la qüestió litigiosa és simple: quan el recurrent es trobava d'alta mèdico-laboral i, per tant, havia d'haver acudit al seu nou lloc de treball, del qual va ser informat, no ho va fer, fet que va motivar el seu acomiadament justificat.

- Afegeix que el recurrent mateix va reconèixer en seu judicial que va ser informat del nou lloc de treball.

- Destaca que el recurrent ha pogut proposar totes les proves que li han semblat adients per defensar els seus interessos; i, pel que fa a l'al·legació del recurrent sobre la manca de trasllat de l'informe mèdic adjuntat en l'escrit de proposició de proves d'aquesta part, cal considerar que aquest informe es va aportar en el moment processal oportú, tot i que el recurrent ja sabia, des del moment en què se'l va informar del seu nou lloc de treball, que la seva reubicació obeïa exclusivament a raons mèdiques.

- Per aquests motius, no s'ha vulnerat el dret a la defensa del recurrent.

- I tampoc s'han vulnerat els seus drets a la jurisdicció i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, atès que ha pogut acudir a la jurisdicció, tant en primera com en segona instància, i que la Sala Civil ha fonamentat la seva decisió en Dret interpretant i aplicant la legislació en vigor.

- Pel que fa a la revocació total de la resolució de la primera instància, aquesta part addueix que en el seu escrit de recurs d'apel·lació es va alçar contra la decisió judicial sense especificar greuges independents, per tant, d'aquest fet no se'n pot derivar la vulneració de cap dret fonamental del recurrent.

- Respecte de la condemna en costes i en correlació amb el punt anterior, la Sala Civil va aplicar el principi del criteri del venciment, i atès que la petició d'aquesta part va ser admesa en la seva totalitat i la del recurrent va ser desestimada en la seva totalitat, aquest darrer havia de ser condemnat al pagament de les costes processals.

- Per acabar, aquesta part demana al Tribunal Constitucional que desestimi íntegrament aquest recurs d'empara i que imposi les costes processals, inclosos els honoraris d'advocat, al recurrent.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Aquest Tribunal Constitucional ha manifestat amb molta reiteració que, en el procediment del recurs d'empara, no és un tribunal de darrera instància de la jurisdicció ordinària, ni tampoc un tribunal de cassació. Per tant, no pot dur a terme una *revisio prioris instantiae* ni un *novum iudicium*, sobre els aspectes de fet o de dret de la qüestió litigiosa, ni tampoc pot actuar com a tribunal de cassació que "*trenqui*" les resolucions judicials contràries a la llei, sinó que s'ha de limitar a la matèria constitucional. I, en els casos com aquest en què s'invoça la infracció de l'article 10 de la Constitució, la funció del Tribunal consisteix en examinar si s'ha produït la vulneració d'algun o d'alguns dels drets fonamentals que en ella s'esmenten, en síntesi el dret a una resolució fonamentada en Dret i el dret a un procés degut.

3.2. Aquesta realitat s'ha de remarcar especialment en casos com aquell que ha donat lloc a aquestes actuacions, en les quals ens trobem davant de dos resolucions judicials amb un contingut diametralment oposat, ja que en la de primera instància la pretensió inicial de la part agent és estimada íntegrament, mentre que en la de segona instància la mateixa pretensió és absolutament desestimada i el seu contingut adquireix fermesa i valor de cosa jutjada en mèrits del principi de jerarquia dels òrgans jurisdiccionals. Per tant, aquest Tribunal no valorarà els elements de fet i de dret, objecte del debat, sinó només si la sentència recorreguda en empara ha infringit algun dret fonamental dels al·legats pel recurrent i reconeguts a la Constitució. En aquest sentit, el llarg capítol II de l'escrit del recurs amb el títol de "*Fets i normativa vulnerada*" constitueix una valuosa exposició dels antecedents del cas, però resulta intranscendent als efectes del judici de constitucionalitat. I el mateix succeeix amb l'apartat quart del capítol primer de l'escrit de conclusions del recurrent.

3.3. En el capítol de "*Fonaments jurídics*" del seu escrit, el demandant d'empara al·lega substancialment la vulneració del dret a la defensa i del principi de contradicció, aportant el precedent constituït per una sentència del 29 d'octubre del 2020, de la mateixa Sala Civil. Aquesta argumentació ja acredita que el recurrent considera que la sentència recorreguda infringeix una norma processal i una doctrina jurisprudencial prèvia, de contingut estrictament jurisdiccionals ordinari, però no aporta cap novetat des de la perspectiva del cànon de la constitucionalitat. I si examinem el contingut de la sentència objecte del recurs d'empara, advertirem que en el fonament de dret primer la Sala Civil avalua, seguint els criteris de la sana crítica, tota la prova obrant en les actuacions i, en concret, l'informe del metge especialista en medicina del treball contingut al foli 78, que la Sala accepta i admet, sense que sigui especialment significatiu que les parts hagin pogut o

volgut efectuar argumentacions quan l'informe era conegut ja en primera instància, com ho acrediten les contínues referències a ell en la sentència de primera instància.

3.4. Pel que fa a les denunciades infraccions del dret a la jurisdicció en els seus diferents vessants per part de la sentència recorreguda, l'escrit demandant l'empara se centra en efectuar diversos retrets per la vulneració, la inaplicació i l'aplicació indeguda de nombrosos preceptes de la Llei de relacions laborals, de la Llei de la seguretat i de la salut en el treball i del seu Reglament. Com hem reiterat, aquestes qüestions no poden ser objecte d'un recurs d'empara. L'única qüestió de competència d'aquest Tribunal és la de dilucidar si la resolució recorreguda està fonamentada en Dret i constatar que les seves conclusions no resultin contràries a la lògica general i a la lògica jurídica i que no puguin ser considerades arbitràries o absurdes. I en aquesta línia, resulta clar que els extensos cinc primers fonaments de dret de la sentència de la Sala Civil contenen una fonamentació jurídica suficient, encara que sigui contrària als postulats de la part en el seu dia agent i avui recurrent en empara. I sense que es pugui entendre que les conclusions a les quals arriba la Sala Civil, en el sentit de desestimar la demanda, siguin il·lògiques, absurdes o arbitràries. Tot això pel que fa referència a la desestimació de la pretensió principal per acomiadament improcedent en què no s'aprecia, com també sosté el Ministeri Fiscal, cap infracció del dret a la jurisdicció. I aquesta declaració comporta que no es pugui donar lloc a la indemnització igualment pretesa pel recurrent en empara.

3.5. No obstant l'anterior, en l'apartat "sísè" de l'apartat II del seu escrit, la part recurrent al·lega que la sentència de primera instància li va reconèixer el dret a percebre determinades quantitats peticionades a la demanda, mentre que la sentència ara recorreguda no diu res al respecte per la qual cosa caldria entendre que també les desestima sense, però, la més petita fonamentació. Entén que, en no fer-ho, s'ha vulnerat el seu dret a la jurisdicció. En síntesi al·lega que la Sala Civil ha incorregut en incongruència omissiva o *ex silentio*. Tot això ens porta a revisar els termes en els quals s'ha produït el debat i a dilucidar si la segona sentència de la Sala Civil ha donat resposta a totes les pretensions que havien estat formulades.

3.6. En aquest punt, el Tribunal Constitucional entén que el recurs d'empara ha de ser estimat. En efecte, ja a la demanda inicial es reclamaven diverses sumes: a) 100,05 € bruts en concepte de salari fix de gener del 2020, més interessos; b) 1.396,07 € en concepte de quitança; i, c) 1,13 € en concepte d'uns interessos. D'altra banda, va quedar acreditat que l'agent va acceptar en concepte de "a compte" la suma líquida de 668,40 € (919,12 € en total, menys 250,72 € per descomptes) que havia consignat judicialment la part defenent en mèrits del document de liquidació i de quitança del 13 de febrer del 2020, sense que resulti raonat quines són les quantitats correctes. Òbviament la darrera sol·licitud de 27.457,44 € corresponent a la indemnització per acomiadament injustificat ha estat clarament desestimada i degudament fonamentada. La sentència de la Batllia va estimar íntegrament aquella petició de condemna formulada per l'agent. La sentència de la Sala Civil no fonamenta ni resol res al respecte. Podria arribar-se a pensar que l'estimació total del recurs d'apel·lació comporta la desestimació de totes les pretensions de la demanda i, per tant, també d'aquelles que ara ens ocupen. I en aquest sentit, conforme al principi general del dret processal aplicable en la matèria, segons el qual en cas d'absolució íntegra de la demanda sempre hi ha congruència perquè totes les pretensions es consideren desestimades, en aquest cas no hi hauria incongruència. No obstant això, encara que fos així, en la sentència recorreguda no hi ha el més mínim raonament o fonamentació jurídica al respecte, i, per tant, el recurrent ha vist infringit el seu dret a la jurisdicció en aquest extrem concret. La Sala Civil haurà de fonamentar i decidir en Dret sobre la concreta pretensió de l'agent sobre la condemna de la part defenent al pagament dels conceptes esmentats i, en el cas d'estimació parcial de la demanda, hauria de fer el mèrit corresponent, d'acord amb els criteris legals i jurisprudencials aplicables, sobre la imposició de les

costes de primera instància. No li correspon a aquest Tribunal pronunciar-se sobre els extrems indicats, però sí que ho ha de fer la Sala Civil ja que, en cas contrari, deixaria de donar efectivitat al dret fonament del recurrent a la jurisdicció.

3.7. Conseqüentment, és procedent estimar parcialment el recurs d'empara interposat pel recurrent en relació amb les seves peticions no fonamentades ni resoltes en la sentència impugnada; declarar que aquesta, en els aspectes assenyalats, vulnera el seu dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a obtenir una sentència fonamentada en Dret. Així doncs, cal anul·lar la sentència esmentada i retrotreure les actuacions al moment processal immediatament anterior a dictar sentència que haurà de pronunciar-se sobre els extrems indicats en el fonament jurídic 3.6 d'aquesta resolució, mantenint la resta dels pronunciaments. Finalment, cal declarar que l'estimació parcial del recurs d'empara porta aparellada el fet que no sigui procedent de condemnar el recurrent al pagament de les costes processals en instància constitucional.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar parcialment el recurs d'empara 2021-94-RE interposat per la representació processal del Sr. Marcelino Rodríguez Sánchez.
2. Declarar que s'han vulnerat parcialment el seu dret fonamental a la jurisdicció en el seu vessant del dret a una decisió fonamentada en Dret, reconegut a l'article 10 de la Constitució.
3. Anul·lar, en la part corresponent, la sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 29 d'octubre del 2021.
4. Retrotreure les actuacions al moment processal immediatament anterior al pronunciament de la sentència d'apel·lació, procedint a dictar la decisió degudament fonamentada en Dret que resolgui totes les peticions en el seu moment formulades per la part agent.
5. Declarar que no és procedent una expressa condemna en costes.
6. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, a la representació processal de la societat Seguriser, SAU, al president de la Batllia, al

president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 14 de febrer del 2022.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat